N°. 468. 1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturdag 16 Julij

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (14 *Julij*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: 5 pCt. 102; O. Metall. 104; Sp. Leening 1834, 41½; 41; 41½. Passive 1834. 12½; Diferd. 14½; Napelsche renten 95½; 5 Tweelure Sic. Sicil. 98½; Rom. L. 102½; 4 id. te Antw. 100; Graz. 87½. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ¾ pCt. kort zigt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 12den Julij.

De zitting der wetgevende Kamers is heden met de gewone plegtigheid gesloten.

— Het *Journal des Débats* levert heden nog eenige nadere bijzonderheden omtrent de laatste levensuren van *Alibaud*. Men vindt daarbij vermeld, dat hij reeds zondag morgen dacht geëxecuteerd te worden, en daarom den vorigen nacht zich niet wilde ontkleeden. Toen men hem eindelijk deswegens had gerustgesteld, sliep hij eenige uren, en bragt morgens den dag zeer opgeruimd en onder het zingen van republikeinsche liederen door. Des middags ten vier uren kwam de abt *Grivel* hem bezoeken, dien hij eerst zeer koel ontving, doch eindelijk als biechtvader aannam. Des morgens vernam hij door denzelfden geestelijken dat de tijd daar was, vroeg eenig drinken, verzocht hem dat hij aan zijne betrekkingen zou doen weten dat hij voor de vrijheid gestorven was, en gedroeg zich over het geheel zeer heldhaftig. Twee- à driemaal heeft hij zich nog beklaagd dat men getracht had zijn karakter te bezwalken, doch dat zijn geweten zuiver was, als dat van *Brutus* en *Scævola*; dat hij zijn vaderland wilde bevrijden en volstrekt geene medeplichtigen had. De advokaat *Lebon* heeft namens zijne familie eene commutatie van straf verzocht, doch dezelve is dadelijk afgewezen. Onderscheidene anathankelijke dagbladen, die overigens het gepleegd misdrijf met de zwartste kleuren hebben geschilderd, zijn thans van oordeel dat men dit verzoek had behooren in te willigen, daar er toch geen slagtoffers zijn gevallen, en dus geen wraak te pas kwam.

In antwoord op beklagen door den *Moniteur* is gezegd omtrent het verbod om de plaatrede van *Alibaud* door den druk gemeen te maken, verklaren heeren de *Gazette de France* en de *Messager*, dat de politie de redactie der dagbladen ten stelligste heeft aangezegd, dat men dezelve dadelijk in beslag zou nemen, zoodat er geen enkel exemplaar in omloop zou komen, wanneer zij gevonden die plaatrede mede te deelen.

— De Madrilsche stukken zijn blijkens een berigt, dat heden officieel wordt afgekondigd, tot minder order gesloten. Men wil dat de ongeregeldheden, aldaar gepleegd, vooral hare aanleiding vonden in het gerucht, dat welhra het vergelijkend examen, bij de vervulling van het hoogleeraarsambt, zou worden afgeschaft, en dat de studenten zich hiermede bezwaard vonden.

— Uit Bayonne schrijft men van den 8sten dezer:

» Na de kolonne van *Castarédo* en het korps van den generaal *Tello* te hebben geslagen, vervolgde *Gomez* den 31sten dezer zijnen weg naar Asturien; en was bij Reynosa gepasseerd en naar Potes in aanlogt, waar die provincie door eene vrij moeijelijke engte van Leon en Kastilien wordt afgescheiden. De generaal *Espartero*, die van zijne bewegingen gadesloeg, bevond zich ter zelfder tijd nog te Villarcayo, terwijl ook de generaal *Mansa*, die met alle beschikbare troepen uit Burgos was uitgetrokken, mogt te vergeefs gelachen, had de karlisten te schromen. Intusschen heeft zich, onder aanvoering van zekeren *Sanz*, een tweede bende gevormd, die den generaal *Espartero* meende aan te vallen, om hem het verder vervolgen van *Gomez* te beletten. Men wil dat *Cordova* deze berigten den 4 dezer te Zubiri, na het gevecht tusschen het vreemde legioen en elf bataillons [illegible] ontvangen, en toen onmiddellijk naar Vittoria is vertrokken.

» De generaal *Marotto*, die voor eenige weken alhier is gepasseerd, zeggende dat hij de dienst van den *Carlos* wilde verlaten, heeft zich uit Manresa, dat hem tot verblijf was aangewezen verwijderd, zoo men meent om zich naar Katalonien te begeven.

» De weduwe van *Sixto Enduin*, die in de nabijheid dezer stad woont, en de belangen van den *Carlos* in dezelfde omstreken heeft bevelge, tregen om meer binnenslands haar verblijf te vestigen, of misschien zelfs om naar Spanje terug te keeren.

» Bij het Engelsche legioen duurt de desertie voort, en neemt zij voor 't minst even zoo veel manschappen weg, als er rekruten worden aangevoerd. De generaal *Evans* heeft officieel bekend gemaakt, dat hij met zijne troepen in Spanje blijft; men moest dus veronderstellen dat aan zijne vorderingen was toegegeven.

» De reis van *Cordova* naar Madrid heeft hem weinig vrienden gemaakt; alleen een bepaald voorstel van hem zou hunnen invloed doen behouden. Te Pampelúna wil men *Mina* niet herkiezen; ook te St. Sebastiaan en te Vittoria schijnt de gematigde partij de overhand te zullen behouden. Daartegen zal de benoeming van den heer *de Mendizabal* te Bilbao weinig toegenspraak vinden."

» De *Sentinelle de Bayonne* haalt een treffend staaltje op van de verdeeldheid die in het leger der koningin heerscht, en aan de operatien alle eenheid benemt. De generaal *Evans* weigert de bevelen van *Cordova* op te volgen, en bij het vreemde legioen is men mede zeer te onvreden, dat de Spaansche bevelhebbers geenen meerderen ijver en erkentenis jegens de bondgenoten aan den dag leggen. Het is niet mogelijk schrijft men redelijk, dat er op [illegible] immer een [illegible] bestaat, immers dat de christinos zegepralen.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: 5 pCt. 108,95; 3 pCt. 80,55; Nap. renten 100.65; Sp. Ardoin 41⅛. 40⅞; Pass. 12⅝; Rom. L. 103⅜.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Julij.

Bij rescript des Konings, is het departement der oppas-kantoorij gemagtigd geworden, om personen, geene geboren Nederlanders zijnde, en welke geene brieven van naturalisatie hebben verkregen, noch door wetduiding als Nederlanders kunnen worden aangemerkt, als particulier jagt-opzieners toe te laten, en dezelve als zoodanig te commissioneren.

— Blijkens berigt van Z. Exc. den directeur generaal voor de Marine, van 3 dezer, is thans bevaarbaar het nieuwe in de buiten Noorder-gronden gescheurde zeegat tusschen de eilanden Vlieland en Terschelling, en tusschen de zeegaten Hollepoort en Blauwe of Russische zeegat, noord noord-west uitloopende, en zijn in hetzelve drie zeetonnen gelegd.

— De Britsche gezant aan het Nederlandsche Hof, sir *H. Dissbrowe*, is den 14den dezer van zijne reis naar Engeland te 's Gravenhage teruggekomen en heeft in den loop van den dag vele diplomaten bij zich ontvangen.

— Uit Hasselwijk schrijft men van den 13den dezer, dat den volgenden dag van daar te water vertrekken zouden naar Holevoetsluis een detachement Koloniale troepen, sterk 150 manschappen, onder bevel van den 2den luitenant *Huygen*, vergezeld van de 2de luitenants *Cheron* en *Reigner*, alsmede de officieren van gezondheid *Fromm* en *Schimarts*, bestemd om bij de eerst gunstige gelegenheid met het schip *Jacob Cats*, naar Oost-Indie te worden overgevoerd.

— Eergisteren is, naar men vernoemt, het plan voor de 169ste Koninklijke Nederlandsche Loterij goedgekeurd geworden. De 168ste Lotery was slechts uit een kapitaal van *f* 1,165,000 samengesteld; de 169ste Lotery zal *f* 1,188,000 bedragen. Zij zal bestaan uit 24,000 loten, 12,000 prijzen en 52 premien. Op maandag den 8sten Augustus 1836 zal de collecte worden geopend; en zaturdag den 20sten daaraanvolgende worden gesloten. De trekking der eerste klasse zal aanvangen op maandag 5 September, die der tweede klasse op Maandag 19 September, die der derde klasse op maandag 3 October, die der vierde op maandag 17 October, en die der vijfde op maandag 31 October. De laatste trekking zal plaats hebben op vrijdag 25 November 1836.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 12den Julij.

De dagbladen uit St. Petersburg, van den 1sten dezer, bevatten officiele verslagen nopens den gezondheids-staat der Rijks, welke allezins gunstig luiden. Daarin wordt aangemerkt, dat de Russische effecten in 1835 weinig verandering ondergaan hebben, »omdat »het handelsrepel te Europa zich meer tot dat papier van zulke Staten »bepaald heeft, welke, door de verwezenlijking van bijzondere ge»beurtenissen, aan veelvuldige noodlottige wisselingen onderworpen zijn; »welk papier intusschen aan de speculanten meer speelruimte geeft." Voorts wordt kennis gegeven, dat in het volgende jaar 28,529,380 roebels ter afdoening van vroegere schuld zijn aangewezen, en de bank in dat jaar eene zuivere baat van bijkans vier millioenen roebels heeft afgeworpen. Eindelijk wordt gezegd, dat, na hier te boven komen van het voorbeeldeloos misgewas van 1835, de levendigheid van handel, de ontwikkeling van nijverheid, en inzonderheid de uitbreiding van 's lands gezigtseinder ook van binnen, den akkerbouw, in 1835 een' ongekenden aanwas hebben gekregen.

De Engelsche gezant aan het Weener hof, sir *F. Lamb*, is alhier aangekomen.

— Uit Munchen vernoemt men, dat de conferentien van de gevaardigden der tot de duitsche tolvereeniging behoorende staten er reeds begonnen zijn. In deze conferentien zouden voornamelijk

gehandeld worden over wijzigingen in het toltarief; over het invoeren van meer gelijkvormigheid in de wetsbepalingen omtrent het tolwezen, welke thans nog in de onderscheidene staten der vereeniging bestaan, en eindelijk over de invoering van een gelijk stelsel van munten, maten en gewigten. Waarschijnlijk zal er ook gesproken worden over het toestaan van meerdere handelsconcessien aan Zwitserland. Of er ook over een handelsverdrag met Oostenrijk zoude gehandeld worden is geheel onzeker. De Pruissische opper-financieraad *Kühne* (welke thans ook te München aan de bovenvermelde beraadslaging deel neemt) is onlangs te Weenen met eene zending omtrent handelsaangelegenheden belast geweest, maar aangaande den uitslag zijner zending is niets met eenige zekerheid bekend geworden; tot dus verre is Oostenrijk zeer uitstekend ongemakkelijk geweest in het toestaan van concessien aan den vreemden handel.

— Uit Weenen meldt men, van den 3den Julij, dat Z. M. de Koning van Napels het ontwerp zijner reize veranderd heeft, en zich thans niet naar Parijs zal begeven.

Z. D. H. de regerende hertog *van Brunswijk* is in gezegde hoofdstad aangekomen.

De cholera heeft aldaar in hevigheid weder toegenomen. Sedert verscheidene dagen telde men over de honderd ziektegevallen in het etmaal.

— Uit Bern schrijft men, dat de heer *Tscharner*, nadat er onlangs door vreemde raadgeving een besluit van den grooten raad was genomen betrekkelijk de niet bekrachtiging der zoogenaamde Badensche artikelen, thans eene conferentie had gehouden met de gezanten van Frankrijk, Oostenrijk en Engeland, ten gevolge waarvan een courrier naar Parijs werd gezonden en een ander naar het voorzittend katholijk kanton Lucern.

Men vernam, toen de Zuricher afgevaardigde *Hägetschweiler* bijden landdag een verslag deed, dat alle vreemde vlugtelingen en politieke makkers dadelijk uit zijn gebied moesten, 't zij zij al of niet als burgers ergens waren ingeschreven, buiten de grenzen van het eedgenootschap verwijderd wierden.

Van de Bosnische grenzen wordt geschreven, dat in den laatsten tijd een aanzienlijk getal bewoners van Bosnie, tot de christelijke godsdienst behoorende, de regeringloosheid in hun land en de onderdrukking hunner Mahomedaansche landgenooten moede, de wijk naar het Oostenrijksch gebied genomen hadden, met het oogmerk zich daarmede te zetten; deze lieden werden door de Oostenrijksche regering met de meeste bereidwilligheid ontvangen en onderhouden. Aan de grenzen heerschte overigens veel spanning tusschen de vandaar rondstroopende benden Bosniërs en de Oostenrijksche grenswachten, die slechts naar de gelegenheid haakten, om wraak te nemen wegens den gedurigen aanval van eerstgenoemde benden. De behoefte eener hervorming van Bosnie werd dagelijks meer en meer gevoeld.

Nadere berigten uit Konstantinopel tot den 22sten Junij bevestigen de afzetting van den Reis-Effendi. In het ontslag wordt gezegd, dat de zwakke gezondheidstoestand van *Akif*-Effendi, welke hem de vervulling zijner ambtspligten bezwaarlijk maakte, tot het ontslag hem aanleiding gegeven; het publiek wist echter genoegzaam wat het daarvan denken moest. De gewezen Reis-Effendi had een maandelijks pension van 10,000 piasters, (omtrent 3000 fl. in het begin. Op den 22sten had de russische gezant *von Butenief* een hoorgehoor bij den Sultan gehad, om denzelven een brief van zaligmaking zijner keizerin ter gelegenheid van het huwelijk der prinses *Mirimah*, over te reiken. — Het Egyptisch stoomfregat, 't welk de jongste schatting van *Mehmud*-ali naar Konstantinopel overgebragt, had den 19den de terugreis naar Egypte aanvaard. — Zoo men vernam zouden de laatste aan Rusland verschuldigde gelden spoedig naar Odessa worden afgezonden. — De gezondheidstoestand in de hoofdstad was voldoende.

Te Weenen waren den 6den Julij genoteerd: 5 pCt. Metalliek 104⅜; 4 pCt. 99¹⁵/₁₆; 3 pCt. 75⅜; Bankactien 1357.

ENGELAND.

Londen, den 13den Julij.

Deze Nederlandsche Prinsen hebben vergezeld van HH. MM. en het kasteel van Kew gezien, alwaar de hertogin *van Kent* een bezoek heeft afgelegd.

In de zitting van het Hoogerhuis van den 11den is de wetsontwerp betrekkelijk het aanleggen van een ijzeren spoorweg, die van Manchester naar het zuidelijk gedeelte van het graafschap Durham loopen zou, met eene meerderheid van 39 stemmen verworpen. De marquis van *Londonderry*, behoorde onder de voornaamste bestrijders dezer wet, en grondde zich onder anderen daarop, dat door het aanleggen daarvan, zijne bezittingen in het noorden van England aanmerkelijk zouden lijden, hetgeen hij niet kon gedoogen, daar de onderneming, zijns inziens, geen nut kon aanbrengen. Hij herinnerde tevens, dat hij vóór de wet betrekkelijk het aanleggen van den grooten westelijken spoorweg had gestemd, niettegenstaande deze insgelijks door zijne grondbezittingen moest henenloopen. Dienzelfden dag heeft de heer *Walter* in het Lagerhuis zich beklaagd over de aanmoediging, die de regering verleende aan het zenden van vrouwelijke uitgewekenen naar Van-Diemensland, alwaar de mannelijke bevolking steeds verre de meerderheid heeft. Hij beweerde, dat de vrouwen, die men thans van regeringswege door overal aangeplakte geschriften tot die verhuizing trachtte te verleiden, in dat ver verwijderde land een zeer treurig lot hadden en meestal tot vergaande zedelijke verbastering vervielen.

— Ten gevolge der pitnoodiging van *O'Connell* heeft men te Dublin bereids eene nationale associatie opgerigt, om de hervorming der gemeente-besturen in Ierland en de regeling der geestelijke tienden te bewerken. De leden van dat genootschap hebben den 9den dezer eene vergadering gehouden, waarin een nadere brief van *O'Connell* van den 6den gedagteekend is voorgelezen; dezelve was in den gewonen heftigen toon opgesteld, en vergezeld van eene lijst van inschrijving, waaruit blijkt, dat hij met 25 leden van zijn geslacht aan de associatie wil deel nemen, en daarvoor als bijdrage eene som van 38 ponden sterling had bestemd.

— Men heeft alhier berigten uit San Sebastiaan tot den 8sten julij. Zij luiden geenszins gunstig over den toestand van het legioen van den generaal *Evans*. Van de 7400 man, waaruit hetzelve thans bestaat, waren er in genoemde vesting en te Vittoria 1500 in de hospitalen. Onder de gezond gebleven manschappen, die thans overal gebruikt worden, om de stellingen des generaals door het aanleggen van forten en batterijen nog meer te versterken, heerschte groote ontevredenheid, die niet weinig was toegenomen ten gevolge der tijding, dat de kastiliaansche generaal *Gomes* de afdeeling van den generaal *Castanedo*, welke zijnen togt naar Asturie had willen staken, den 27sten junij ten zeven male had geslagen. Vele officieren en een groot aantal soldaten van het legioen hebben, ingevolge van de vroeger door den aangaanden overeenkomst, te kennen gegeven, dat zij, thans een jaar gediend hebbende, willen ontslagen worden. De generaal *Evans*, vreezende, dat door het verleenen van dit ontslag zijn legioen geheel zou versmelten, heeft eene dagorder aan zijne onderhoorigen uitgevaardigd, om het verlaten der spaansche dienst tegen te gaan. Te gelijk had hij in den avond van den 6den julij berigten uit Madrid ontvangen, die allerlei gunstige geruchten ten behoeve van zijn leger behelsden, en waardoor hij bevreesd is geworden, dat een goed deel der achterstallige soldij zijner krijgslieden zou betaald worden. Ten gevolge daarvan hebben sommige officieren, die reeds hun ontslag hadden genomen, zich laten overhalen, om nog te blijven. Desniettemin heeft de stoomboot, die deze berigten naar Engeland heeft gebragt, daarheen zeer vele officieren overgevoerd, die of hun ontslag hadden genomen of van een tijdelijk verlof gebruik maakten. De stoomboot had tevens 30 of 40 vermiste manschappen van het legioen aan boord. Er bevonden zich te San Sebastian nog 400 andere zulke vermisten, die men echter niet naar Engeland dorst overzenden, omdat hunne aankomst aldaar zulk een slechten indruk zou maken. Bij het legioen klaagt men steeds bitter over de jammerhartige maatregelen van *Cordova*. Men hield zich aldaar overtuigd, dat het aan zijnen onderbevelhebber *Espartero* wel voor het oogenblik zou kunnen gelukken, om de naar Asturie opgerukte karlisten te verstrooijen; doch dat deze partijgangers, die in den geest der inwoners en in de bergachtige gesteldheid van het land een magtigen steun hadden, spoedig het hoofd weder zouden opsteken. De adjudant-generaal van het legioen, de *Marchant*, die thans reeds naar Engeland op weg is, schijnt in last te hebben, om van de Britsche regering eene krachtiger ondersteuning, dan zij tot dus verre heeft te verzoeken.

— Gisteren waren geno[illegible] 5 pCt. [illegible] 92⅞ à 93; Spanje 41¼ à ⅜; Portugal 51½; Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 56⅝; 5 pCt. 103⅝.

STATEN-GENERAAL.

Wij hebben reeds meermalen gewaarschuwd tegen het verkeerde denkbeeld, dat intusschen meer en meer [illegible], als of de betrekking van lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal zelve een ambt of post ware die men levenslang zich verzekerd zag. — Dit verkeerde denkbeeld, waaraan in de meeste provincien veel gegeven wordt, door den eenmaal gekozene telkenmale te herkiezen, zelfs bij eenen grooten voorraad van even verdienstelijken en aanzienlijken, heeft somtijds nadeelig gewerkt en werkt nog nadeelig voor het Land, omdat alzoo de niet weder herkiezing van een aftredend lid der Tweede Kamer naar eene *Afzetting* zoude gelijken, en onaangenamen invloed uitoefent op de massa, zoo ten opzigte van den afgetredenen als van den gekozenen en tegelijk op de Regering des Lands. Het telkens weder verkiesbare van aftredende leden der Tweede Kamer kan om zeer gewigtige redenen gewild en daarom ook verdedigd worden, maar het is niet minder waar, dat door het bijna algemeen doorgedrongen gebruik van veder inkiezing der aftredende leden, het niet inkiezen van

exceptie wordt, die eenen schok geeft aan de openbare meening, welke daardoor gedreven wordt tot een nader onderzoek omtrent die niet weder-inkiezing, en wikkep en wegen gaat, wat tot die niet-herkiezing aanleiding heeft kunnen geven, en tevens, waarom in dat geval eerder de keuze op den nieuw-verkozene dan op den afgetredene gevallen is. Het een en ander geeft stof tot bedenkingen, die niet altijd even vleijend zijn; de aftreding en het optreden van een nieuw lid der tweede kamer, zoowel als de aftreding en het herkiezen geven aanleiding tot gissingen en redeneringen, die niet zeer aangenaam zijn. Wordt een aftredend lid herkozen, die zelden of nooit stemt met de denkwijze der regering, dan zijn de Provinciale Staten niet afhankelijk genoeg; wordt een aftredend lid herkozen die bijna altijd denkt en oprneert, zoo als de regering zulks aangenaam is, dan hebben de Provinciale Staten geen warme vaderlandsliefde genoeg; wordt een aftredend lid, welk de ministeriele voorstellen meest bestrijdt, niet herkozen maar een ander in zijne plaats gesteld; dan staan de Provinciale Staten geheel onder den invloed van den Gouverneur, en dan wenschr men van den nieuw gekozene meerdere believendheid voor de Regering; eindelijk, wordt een aftredend lid, 't welk de voordragten der ministers en de inzigten der Regering meestal verdedigt, niet ingekozen, dan wordt de geest dier Provinciale Staten gegispt, als te vrij en te onafhankelijk; dan komt nog daarbij menige giftige pijl die afgeschoten wordt, door te leurgestelde eerzucht en laakbare ijverzucht. — Dat heeft de grondwet niet gewild. De eer van de vertegenwoordiging des lands heeft de grondwet niet opgedragen aan dezen of genen; maar zij heeft daarvan de keuze opgedragen aan de Provinciale Staten onder de gegoedste en aanzienlijkste van den lande. Maar daaron ook, dat de Grondwet gewild heeft, dat de benoeming voor drie jaren geschiedde, heeft zij ook gewild, dat de kamer voor een derde gedeelte alzoo telkens jare zoude worden vernieuwd; en zoude het meer in den geest der Grondwet zijn, en minder aanleiding tot schokking en botsing geven, wanneer een aftredend lid niet altijd dadelijk herkozen wierd. Aladan zouden dikwerf de Provinciale Staten niet den blaam moeten verduren, van steeds naar den leur te werken gaan bij de verkiezingen voor de tweede kamer der Staten-Generaal, en het verwijt niet altijd hoeven, dat zij meer letten wien zij believen zullen met eene herkiezing, dan dat zij 's lands belangen boven alles, ter harte nemen; dan zoude ook aan het voorschrift der Grondwet voldaan worden, in het kiezen en benoemen tot lid der tweede kamer van daartoe bevoegde personen *uit alle oorden der provincie*; dan zoude ook de Regering niet verdacht worden, dat zij te veel invloed zocht uit te oefenen op de verkiezingen, als zij pogingen aanwendde, om dezen of genen aftredende in de tweede kamer te behouden, of daarin overtuigd te worden, dan zoude de niet-herkiezing van het aftredende lid geene *suspicie* wegen; dan zoude voor den meest verzochte de staatkundige loopbaan geheel vrij wezen, zonder door ongegronde verdenking van vierdingen bezwalkt te zijn. — Dit maal evenwel heeft het niet herkiezen van sommige leden der Staten-Generaal opziens gebaard, en men heeft het niet laten ontbreken aan allerlei gissingen, waarvan zij het best de oplossing individueel zullen weten, die tot die niet-herkiezing hebben medegewerkt. Daar die handelingen der Provinciale Staten zelzaam publiek gemaakt worden, wordt dikwerf daarom trent de publieke opinie misleid, en het ware beter, dat men zich van allerlei gissingen onthield, zoo lang men daaromtrent geene volkomene inlichting erlangd had. De herkiesing evenwel heeft voor de jaar aanleiding tot velerlei aanmerkingen gegeven, en menigeen heeft zich misschien afgevraagd en voor zich-zelven beantwoord, hoe het toch kwam, dat deze en gene wederom ingekozen waren; maar hij zal het daarbij hebben laten rusten, zich verlatende op het oordeel, de onkreukbaarheid en de heilige inachtneming van den afgelegden eed der Provinciale Staten; al keurde hij [illegible] hij heeft dat overgelaten aan wie het toekwam. Trouwens zoo iets gebeurt wel meer; maar het voorgevallene met Mr. François Faris is zonder voorbeeld. Wij konden geen geloof hechten aan zoo vergegaande brutaliteit, welke men heeft aangedaan aan eenen man, wiens regtschapenheid en goedtrouwigheid, wiens kunde en nederigheid, wiens iver tan goede en wiens welwillende tegemoetkoming evenzeer tot verdienen, als zijne kloekhartige verdediging van 's lands belangen, als vertegenwoordiger der volks in de Tweede kamer der Staten-Generaal, alle weldenkenden in het Vaderland hem hebben doen op prijs stellen en hoogachten. Een man, wiens adviezen (al deelden wij niet altijd in zijne gevoelens, die wij meermalen bestreden,) getuigenis dragen van grondige wetenschappelijke en practicale kennis van staatsregt, burgerlijk regt en handelsbelangen, wiens gedragingen bestuurd worden door een opregt, godsdienstig, door geen tijmelgeest bedorven hart, waarin vaderlandsliefde, gepaard aan gehechtheid voor het koninklijke stamhuis, leeft; en die in de moeijelijke tijden welke ons veege Vaderland beleefd heeft, zoo wel als vóór den Belgischen opstand, dat Vaderland heeft voorgelicht door zijne kennis. Door onzen geëerbiedigden Monarch werden zijne verdiensten naar waarde geschat. Hij benoemde hem tot Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, en tot lid der commissie voor de redactie der wetboeken. Vreemd moet het voorkomen, dat men aan zulken waardigen vertegenwoordiger (bij wien het eergevoel kennelijk was in daden, en niet bestond in woordenpraal) den raad durft geven, om voor zijne wederinkiezing te bedanken, en dat tot drangredenen gebruikt worden eene minderе overwegende meerderheid bij de stemming door Provinciale Staten, dan vroeger omtrent hem heeft plaats gehad. Wij, voor ons, vinden in het schrijven van dien brief, die naamloos werd gezonden, eene allerbrutaalste handelwijze, welke den schrijver, wie hij ook zijn moge, verlagen moet in het oordeel van alle regtschapen Nederlanders: en wij juichen het krachtig en moedig besluit toe van den verdienstelijken Faris, toen hij na de lezing van dat schotschrift, aan den Gouverneur van Holland, Presiderende de vergadering harer Provinciale Staten, schreef, dat hij zich verpligt vond de hem opgedragene waardigheid aan te nemen. Hierop had zich de briefsteller niet gewacht; hij vleide zich mogelijk eene nieuwe vacature te zien ontstaan; doch altijd zou het dan nog de vraag blijven, of de Provinciale Staten, uithoofde van het motief der weigering, Mr. Faris niet andermaal zouden herkozen hebben, als wanneer hij die benoeming zich zoude moeten hebben laten welgevallen, dan wel of wij eene nieuwe keuze de nieuwbenoemde meer eenparigheid van stemmen zou hebben erlangd. — Maar wat hier ook van zijn moge, daarop hopen en vertrouwen wij, dat, Provinciale Staten er zich steeds op zullen toeleggen, om de gedachtig aan hunne verpligtingen, steeds te handelen naar den geest en de letter der Grondwet, en die steeds heilig en getrouw zullen opvolgen al hare voorschriften, zoo lang zij in ons Vaderland van kracht is. Wij eindigen met den wensch, dat de nieuw gekozene zoowel als de herkozene leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal blijken zullen geven, dat het heil des Vaderlands hunne hoogste wet is, en de gehechtheid aan de regerende dynastie daarmede zeer wel gepaard en zelfs ten naauwste verbonden kan wezen; wij althans kennen slechts eene leuze, waarmede ons Vaderland gelukkig kan zijn: MET GOD VOOR ORANJE EN VADERLAND!

BOEKBESCHOUWING.

KORT OVERZIGT van het zekere en heilzame der Homoeopatische Geneeskunst, door J. G. Rosenstein, Med. Doct. te Rotterdam; naar het Hoogduitsch van C. Hering, *Med. Doct. te Philadelphia. Te* Rotterdam *bij* T. J. WIJNHOVEN HENDRIKSEN, 1836. 84 Blads. in 8°. Prijs . . . . . *f* 0,80.

Doctor C. Hering te Philadelphia is een ijverig voorstander der Homoeopatische Geneeskunde, en een bewonderaar van Dr. Hahnemann, die na veeljarige beoefening der Geneeskunst in Duitschland, zijne nieuwe leer heeft bekend gemaakt, en zoo als het veelal gebeurt, lofredenaars en bestrijders zijner leerstellingen heeft gevonden. Onder die lofredenaars van Dr. Hahnemann's geneeswijze verdient genoemde Doctor Hering voorzeker den eersten rang te bekleeden, daar hij mede oprigter is geweest in de nieuwe wereld van een genootschap ter bevordering der Homoeopatische geneeskunst. De bij de inwijding van dit genootschap opgestelde redevoering, werd oorspronkelijk in het Hoogduitsch door Dr. Hering geschreven; doch in het Engelsch vertaald, door zekeren Dr. Matlak voorgedragen; en hoewel de schrijver mededeelt dat onder bemoeijelijkende omstandigheden zijne rede werd opgesteld, en eene overkropte praktijk hem niet toeliet, om het origineel te herzien, zoo vond hij nogtans geene zwarigheid van dien aard, dat zij hem weerhouden konde om het origineele Hoogduitsche aan de drukpers toe te betrouwen. Een exemplaar van dit Duitsch, origineel keurde Dr. Rosenstein te Rotterdam waardig om door zijne vertaling aan zijne landgenooten meer bekend gemaakt te worden; en die vertaling zelve is allergelukkigst geweest: want zij is zoo los en zoo goed bewerkt, als of het een oorspronkelijk stuk was. De hoofdoorzaak zal waarschijnlijk daarin wel gelegen zijn, dat Dr. Rosenstein geheel ingenomen is met de nieuwe leer der geneeskunde. Na eene korte voorafspraak, deelt de vertaler de gehoudene redevoering, verrijkt met eene inleiding, mede waaruit blijkt van enkele omstandigheden, die wij reeds vermeldden. De redevoering is in twee deelen gesplitst, in de eerste wordt gehandeld over het ontstaan, in het tweede deel over den staat der tegenwoordige volmaaktheid der nieuwe wijze van genezing. Eerst vindt men een vlug overzigt over het leven van Dr. H., (die in deze redevoering boven de grootste mannen in het vak der geneeskunst gesteld, en *kortweg*, Hahnemann genoemd wordt;) daarna hoe Dr. H. tot de ontdekking der Homoeopatische geneeskunst kwam, en de leer *similia similibus* voor het *contraria contrariis* in plaats stelde. Daarna wordt gemeld, hoe dezeneter (dat is, Dr. H.) de kracht zijner geneesmiddelen beproefde op gezonden, tot waarmaking van zijn stelsel; dit onderzoek bragt hem tot de kennis van de wezenlijke krucht der geneesmiddelen; die hij door het *potenziren* (vermaken) der geneesmiddelen verkreeg. Ondanks de Leipziger Apothekers en Professoren, die triomfeerden in de verwijdering van Dr. H. uit

die stad, breidde de leer der Homoeopatische geneeskunst zich uit, en wierf door het aanleggen van Journalen, enz., nieuwe kerkjes op, tot dat eindelijk het laatste werk van den toen drie-en-zeventigjarigen Dr. H. over de genezing van stervende zieken, de kroon zette op zijne nieuwe geneeswijze. In het tweede deel der verdediging wordt gehandeld over den invloed welken de nieuwe geneeswijze hebben moet op de geneesmiddelen, op de wijze van onderzoek, op het dieet, en op de aanwending van nieuwe specifieke geneesmiddelen. En de redenaar na te hebben bewezen, dat de zeker zijne overtuiging van het heilzame der nieuwe geneeswijze niet weren kan, wenscht in een wel aangevoerd slot, de verbreiding der Hahnemansche leer over de wereld uit. Die redevoering is blijkbaar met overtuiging van de gegrondheid van het systema geschreven; wij betreuren alleen daarin, zoo wel als in de inleiding, eene te ver gedrevene ingenomenheid met dat stelsel, en eene volkomene miskenning der tot hiertoe gevolgde geneeskunst, die als zuiver historisch op den achtergrond geplaatst worden. Het hapert hier ook niet aan scherpe uitvallen, en aan eenen zekeren aanmatigenden toon, als of de schrijver alleen en zij die Dr. Hs. gevoelen aanhangen, de wijsheid bezitten, en alle anders denkenden menschen zijn, die niet uit liefde voor de wetenschap staat om den Broode bij hun gevoelen blijven; vergelijkingen van Dr. H. met Germanicus en Galileï verbeteren hier dan ook evenmin als argumentatien, die effect moeten werken. Met dit al, hebben wij het stukje met genoegen gelezen, zoo als ook de aanteekeningen, mogten intusschen de onbevooroordeelde lezing en bepeinzing van de gronden, waarop de nieuwe leerwijze gebouwd is, niet uit zijde stelling van alle neven oogmerken, dit groote doel bewerken, dat de menschheid er voordeel bij hebbe, en de geneeskunst zelve daarbij winnen mogen. Ten hiermede bevelen wij dit het gedrukte werkje aan het lezend publiek in ons vaderland aan; want al is de stijl soms wat gezwollen, men leert er toch de grondstellingen uit kennen, waarop de leer, dat men naar de symptomen, en niet naar den oorsprong der ziekte, bij de genezing moet te werk gaan, berust.

BRON VAN OLIE IN *AMERIKA*.

Omtrent tien jaren geleden werd nabij Burksville in Kentucky eenen Artesiaanschen put gegraven, en was reeds door eene bedding van massiven rotssteen ter diepte van ruim 200 voet geboord, toen plotseling, in plaats van water, een straal van zuivere olie naar boven kwam, die van dat oogenblik zich 12 voet boven de oppervlakte van den grond bleef verheffen. Hoewel de kracht van den straal weinige oogenblikken na de eerste irruptie, die geacht werd 75 gallons in de minuut gegeven te hebben, eenigermate verminderde, hield dezelve toch gedurende verscheidene dagen onafgebroken aan.

Daar de bron nabij den kant van een beekje was gelegen, hetwelk desselfs water in de Cumberland-rivier ontlast, vloeide de olie in de geboorde opening in de rivier en dreef over eene groote uitgestrektheid op het water. Vele oever-bewoners, nieuwsgierig om te weten of deze olie eenige vlambare hoedanigheid bezat, braglen een toort daarmede in aanraking. Met de uitwerking des bliksems vatte die materie vlam, en genoten de ingezetenen het niemand gelieve schouwspel eener brandende rivier, waarvan de vlammen aan de beide oevers tot grooten schrik en wezenlijke schade der landbewoners tot aan de toppen der bomen zich verhieven en dezelve dadelijk vuur vatten.

Deze olie of bitumen is in den hoogsten graad ontvlambaar en verspreidt een licht zoo zuiver en helder als dat van gaz. Hare verdere eigenschappen waren toenmaals onbekend, maar eene uit daarmede gevuld zijnde, bemerkte men welra dat bijna alles door distillatie was verdwenen. Deze olie is zoo vlugtig, dat zij onmogelijk in houten fust kan besloten blijven, en bevat veel gaz, dat zij dikwerf de hermetisch gesloten fusten doet springen. De kleur dezer olie is groen, maar aan de lucht blootgesteld zijnde neemt zij eenen bruinachtigen tint aan. Zij heeft eenen scherpen, onbeschrijfbaren reuk en den smaak van teer.

Eenen korten tijd na de ontdekking van deze bron, kwam, wanneer men pompte altijd eene kleine hoeveelheid olie naar boven, hetgeen dezen vermoeden dat men door dit middel aanhoudend olie zoude kunnen verkrijgen. Hierin heeft men zich echter bedrogen, daar alle pogingen vruchteloos zijn gebleven en alleen door vrijwillige opwerping nu en dan olie te voorschijn komt. Gedurende de zes laatste jaren hebben er vier opwerpingen, uit vrije beweging plaats gehad; de laatste begon den 4den Julij 1835 en duurde nagenoeg zes weken, in welken tijd men ongeveer 20 vaten olie vergaarde.

Wanneer de bron deze olie opwerpt, wordt de olie en het zoute water, waarmede zij altijd vermengd is, in het ligchaam der pomp opgedreven, vermoedelijk door de kracht van het gaz, die haar ter hoogte van meer dan 300 voet doet opstijgen, als wanneer men de olie van het water weet af te scheiden. Een dof geluid, gelijk aan verren donder, gaat met de uitwerping der olie vergezeld, terwijl het gaz, dat zich boven de pomp verheft, zoude doen denken dat de put in brand staat.

Kort na de ontdekking van deze bron kwam men op de gedachte, dat de olie geneeskundige hoedanigheden konde bevatten, waardoor velen genoopt werden in onderscheidene gevallen proeven daarmede te nemen. Degenen, die deze olie alzoo hebben onderzocht, raden haar gebruik aan tegen rheumatismus, jongtering, koliek, aanwenden en alle huidziekten. Men zegt, dat zij op eene brandwonde gelegd zijnde, dezelve na vijf minuten doet verdwijnen; voorts moet zij zeer doeltreffend zijn in alle ziekten van paarden. Men heeft aan deze olie den naam gegeven van *Amerikaansche olie*, en in de laatste jaren heeft zij in de staten Kentucky en Ohio eenen grooten naam verworven.

166ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VYFDE KLASSE.

35ste Trekking: N°. 9374, een prijs van *f* 1000.

36de —— N°. 20482, een prijs van *f* 100,000; N°. 11397, 16594, ieder een premie van *f* 2000; N°. 13941, een prijs van *f* 1000; N°. 10346, een premie van *f* 2500.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (14 Julij) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 56 7/8, ½; ditto 5 pCt. 103½; Kasbill. 2 11/16; Amortisatie-Syndik. 4½ pCt. 98⅝; ditto 3½ pCt. 61⅝; Handelm. 182, 185½, 183; Ardoins 85, 41 15/16, 42½, ⅛; ditto onb. 81, 40 7/16, ½; Pass. 12⅝, 13/16; Columb. 39; Enk. bl. Geneb. 36

Heden beviel van eene DOCHTER, Vrouwe A. J. SNABILIÉ, geboren Jonkvrouwe VAN GRIN.

Breda, den 15. Julij 1836.

Eenige kennisgeving.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een BRUINE KORTSTAART MERRIE, oud acht jaren. Te bevragen bij de Uitgevers dezer.

AANBESTEDING.

Het EDELACHTBAAR van de Roomsch Katholijke gemeente te Zevenbergen zal, onder hooge approbatie, op Donderdag den 4den Augustus 1836, des morgens ten elf uure, op het Gemeentehuis te Zevenbergen, in het openbaar, bij inschrijving en opbod,

AANBESTEDEN:

Het BOUWEN van eene NIEUWE KERK, met de Leverantie van alle de daartoe benoodigde Materialen.

Het Bestek, volgens hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, te rekenen van den 16 Julij 1836, ten dage liggen, te Zevenbergen in de Posthuis, bij de Erven VAN STEEN, te Breda, in *het Gouden Kruis*, bij P. DIEUDONNÉE, te Klundert, bij SCHALELAMP, te Gorinchem, in *den Hoefwagen*, bij VAN ALPHEN, te Rotterdam, op de Spaansche Kade, bij DE KOK, en te 's Bosch, bij REGGERS.

Nadere informatien zijn te bekomen bij het Kerkbestuur voornoemd, tevens de Teekeningen, te rekenen van den 16 Julij 1836, voorgemeld, ter lenige uuren liggen te Zevenbergen, in de *Rozekam*, bij de Erven VAN STEEN, Zaterdags op den 30sten Augustus 1836, aanwijzing in loco te bekomen zijn.

Zegt het voort.

Amortisatie-Syndicaat.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, ENZ.

Eerste Ressort. Provincie Noord-Brabant. Agentschap Rozendaal.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Agent van het Domein te Rozendaal zal op Woensdag den 20sten Julij 1836, des voormiddags ten 11 en 12 uren, ten overstaan van den Heer Burgemeester der gemeente Rozendaal, ten raadhuize aldaar, in het openbaar aan den minsteischende Aanbesteden:

1°. Het ORDINAIRE ONDERHOUD van den Eersten Zijtak des Grooten Weges der 1ste klasse, N°. 3, van af de Veerlag Bergen-op-Zoom tot aan de Rivier *de Kendregt*, met al de daartoe gelegde Heuten, Duikers, Brug enz.; benevens het ONDERHOUD van de op te rigten Telhuizen, Talbomen, Afsluitingen, Englemeet-Turf en Wagenhouden, gedurende drie jaren, *twee jaren en drie maanden*, regaande op den 1sten April 1836 en zullende eindigen op den 30sten Junij 1839.

2°. Het BENJARIG ONDERHOUD van den Eersten Zijtak des Grooten Weges van de 1ste klasse, N°. 3, van de groote Pomp in het dorp 's Prinsenhage, tot de buitenste brug buiten de Wouwpoort van Bergen-op-Zoom, ingaande primo Julij 1836 zes-en-dertig en eindigende op den dertigsten Junij 1842 zes-en-veertig, met het ONDERHOUD van *vier Telhuizen* en alle daartoe behoorende Objecten.

De Agent voornoemd,

P. SIX.

Voor het Rijk.

BEKENDMAKING.

Op den 25sten Julij 1836 en volgende dagen, des namiddags ten twee uren, zal, ten huize van A. DE BERGH, Overtreger der Impost en Uitgaande Regten en Accijnsen te 's Bosch, om kontant geld, worden Verkocht, de navolgende GOEDEREN, waarvan de gedrukte Specification ten hooge voorgemeld verkrijgbaar zullen zijn gesteld, en welke Goederen zullen te zien zijn den 24, 25 en 26sten dezer des namiddags van 2 tot 5 uren.

Eene groote party Spaansche [illegible]

" " " Roomsch Katholijke Kerkboeken, Landkaarten en andere Boekwerken, Doodprenten en Portretten en Medailles.

" " " Beddentijken, Gedrukt en Emaikatoen.

" " " Gebreide en gewevene Mans-, Vrouwen-, Kinder-kousen, Gollen en Slaapmutsen.

" " " Fransche Schoenen en gedrukte Kardoesen Doeken.

Eenige stukjes zwart Peinture [illegible]

Eenige Naai- en andere Zijden [illegible]

Vijf stukken zwart en blaauw Laken.

Een zeer groote party Schoenen, Laarsjes en Laarzen-Schachten.

Een stuk Damas-Kragen, Mutsen, Kindermutsjes, Kant, Bombinet, ditto Inlia, Gaaze Fenojen.

82 stuks fraaije Dames- en Kinder-Hoeden van Italiaansch Stroo en Garnituur.

400 ditto van Stroo met band van Stroo.

2 stukken gewerkt Fluweel-Haar (bekleedsel voor Stoelen).

Een party Reisingsen, zeldzame stukjes Bont.

Linnenen, Strobanden, Strengen, Kabbadakken, Zadelkrammen, Kettingen, etc.

Grijs en zwart Band, echt gemonkt [illegible]

Eenige kisten Vermicelle en een kwart [illegible]

Zegt het voorts aan

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.